

Dermatitida způsobená inkontinencí

Profesorka Sue Bale

*členka výboru Welsh Wound Innovation Initiative
Editorka časopisu Day job vydávaného European Wound
Management Association (EWMA)*

Vice-ředitelka ošetrovatelské péče (R&D- výzkum a vývoj)

Souhrn

- Rozsah problému inkontinence
- Jak inkontinence poškozuje kůži
- Dermatitida způsobená inkontinencí
- Používání speciálních výrobků pro péči o kůži
- Výzkum podporující jejich používání
- Závěry

Inkontinence – rozsah problému

- Vyskytuje se u 10-35% dospělých
- Trápí až 70% lidí žijících v pečovatelských domovech
- Běžný problém ošetrovatelské péče v klinických podmínkách
- V rozvinutých zemích narůstá počet lidí vysokého věku

Inkontinence – rozsah problému

- Mezi mladými lidmi a nezávislými staršími lidmi jde převážně o skrytý problém
- Problém je stigmatizován a málo jedinců vyhledává odbornou pomoc
- Nedostatečně diagnostikován, reportován a léčen
- Stresová a urgentní močová inkontinence je běžná u žen v menopauze, které porodily děti

Inkontinence a nároky starších jedinců v budoucnosti

- V populaci se zvyšují počty starších lidí
- Ochrana jejich pokožky před vlivy inkontinence je obzvláště důležitá
- Péče o kůži starších, inkontinentních pacientů v pečovatelských domovech je neustálou výzvou

Dermatitida způsobená inkontinencí

- Je známá jako iritační dermatitida
- Je výsledkem působení zvýšené vlhkosti, tření a činnosti bakterií a enzymů
- Inkontinence močová a zejména fekální jsou přispívajícími faktory
- Fekální enzymy silně dráždí kůži, z čehož rychle vznikne dermatitida až rozpad kůže

Dermatitida způsobená inkontinencí

- Také se jí říká plenková vyrážka, chemická dermatitida či exkoriace
- Nealergický zánět kůže vyvolaný stykem s dráždivými látkami, tedy s močí anebo stolicí
- Závažnost vyrážky je určena mohutností vlivu moče či stolice a délkou doby kontaktu s pokožkou

Jak inkontinence poškozuje kůži

- Ochranná vrstva, která má u normální kůže mírně kyselou reakci se v mokré či vlhké kůži při inkontinenci mění na mírně alkalickou
- Kůže se stává citlivou na tření a na působení sil ve smyku
- Kombinace fekální inkontinence s inkontinencí močovou činí kůži ještě mnohem citlivější než samotná močová inkontinence
- Dochází k vzestupu hodnot pH v kůži a tím se zesiluje i škodlivá činnost enzymů proteáz a lipáz

Mírná dermatitida způsobená inkontinencí

Středně těžká dermatitida způsobená inkontinencí

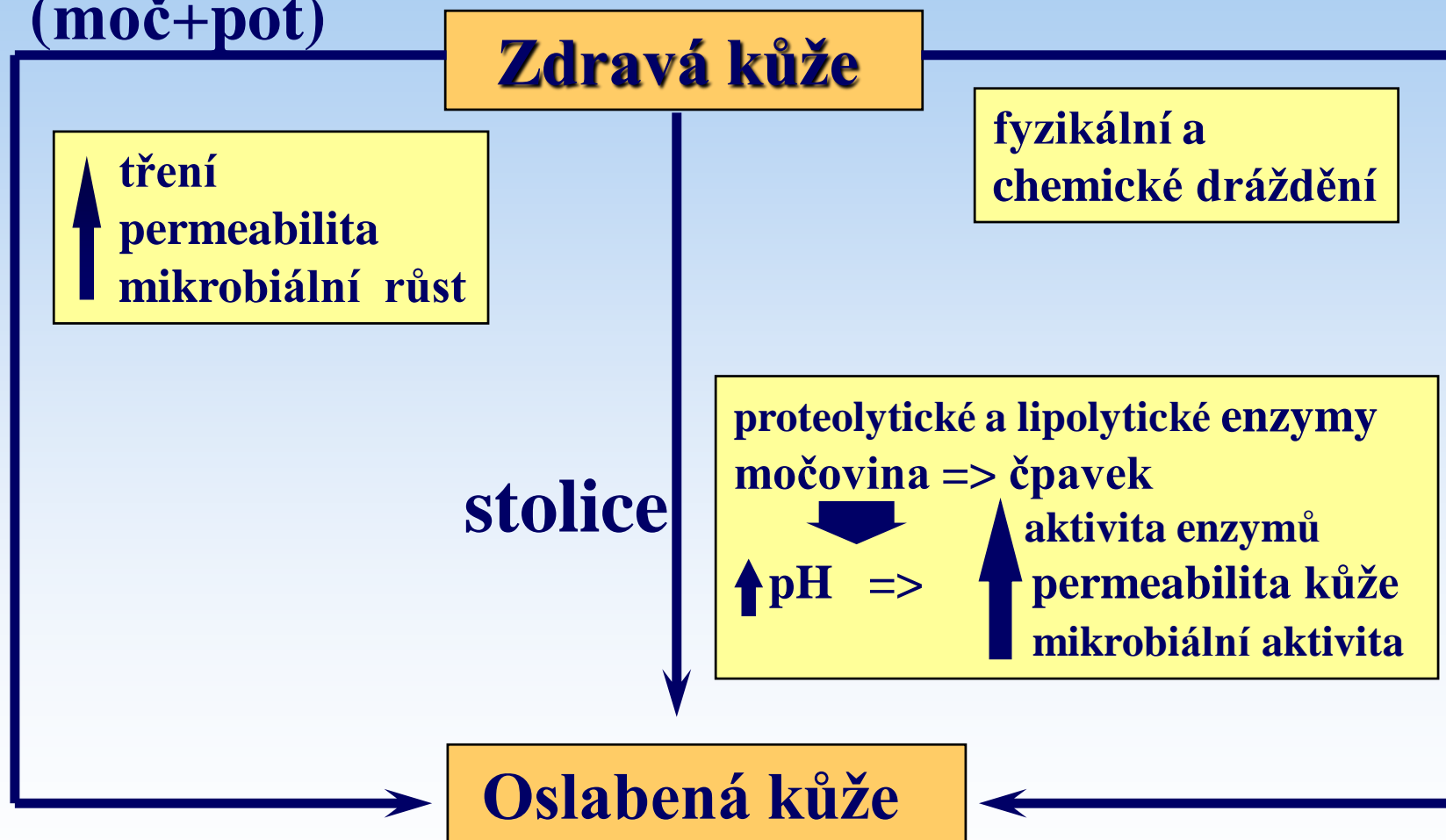
Těžká dermatitida způsobená inkontinencí

Inkontinence

Vlhkost
(moč+pot)

Časté mytí

Vaše úloha v péči o kůži

- Udržujte kůži neporušenou všude, kde je to možné
- Udržujte ji v čistotě a chraňte ji před působením tělesných tekutin
- Předcházejte vysoušení kůže. Udržujte ji hydratovanou
- Zacházejte s ní opatrně

Proč užívat hydratační krém?

- Zmenšuje ztrátu vody
- Vyhlazuje a změkčuje suchou kůži
- Zabraňuje praskání suché kůže
- Zmírňuje svědění a bolestivost

Péče o kůži

- Nepoužívejte mýdlo a vodu, protože příliš vysušují pokožku
- Mýdlo mění kyselou reakci přirozené ochranné vrstvy kůže na škodlivou reakci zásaditou
- Používejte účinný bariérový krém pro dospělé, abyste potlačili škodlivé účinky moči a stolice
- Poškozená kůže vyžaduje použití účinnější bariéry

Proč mýdlo a voda poškozují kůži

- Zdravá kůže má pH okolo 5,5, což inhibuje růst bakterií a působení trávicích enzymů
- Mýdlo zvyšuje pH na zásadité a přirozená ochrana se tím ztrácí
- Detergenty v mýdle dráždí kůži, která nabobtnává a dochází k porušení její ochranné lipidové a bílkovinné složky
- Mýdlo emulsifikuje a odstraňuje ochrannou lipidovou vrstvičku kůže

Prevence

Bariérové krémy:

- Dětské bariérové krémy se v UK běžně používají
- Neúčinkují proti působení moče a stolice u dospělých a starších pacientů s inkontinencí
- K tomuto účelu se vyrábějí speciální bariérové krémy pro dospělé
- Aplikujte je v takové frekvenci, která nejlépe vyhovuje danému pacientovi
- Koncentrovaný produkt používejte v malém množství

Bariérový krém

- Koncentrovaný
- Nanášejte malé množství
- Vyvážené pH
- Odolává smývání
- Vytváří účinnou ochrannou bariéru

Bariérové filmy

- Posuzujte potřeby pacientů vždy individuálně
- Používejte na kůži porušenou středně těžkou až těžkou dermatitidou způsobenou inkontinencí
- Kůže se rychle zahojí
- Aplikujte ve frekvenci, která nejlépe vyhoví danému pacientovi
- Můžete postižené místo omývat i přes tento film

Bariérový film

- Aplikátor nebo sprej
- Nanášejte na čistou a suchou kůži
- Záhyby kůže při zasychání filmu přidržujte od sebe
- Schne rychle
- Lze nanést znovu až i po 72 hodinách

Proč jsou lepší speciální produkty pro péči o kůži

- Čistící prostředky na kůži mají vyvážené pH a udržují mírně kyselou reakci ochranné vrstvy kůže
- Bariérové krémy jsou připravovány pro dospělé k ochraně jejich pokožky před působením moče a stolice
- Bariérové krémy hydratují suchou, starší kůži a tím zvyšují její přirozené ochranné vlastnosti
- Bariérové filmy lépe chrání kůži - i porušenou - při středně těžké až těžké dermatitidě způsobené inkontinencí

Péče o kůži ve Spojeném království

- Péče o kůži není v UK tak vyvinutá, jako je tomu v jiných částech světa
- V péči o kůži starších lidí v pečovatelských domech se typicky používá mýdlo a voda v kombinaci s dětskými ochrannými krémy
- Jiné publikované protokoly péče o kůži, které doporučují používání speciálních produktů pro péči kůži nebyly dosud zavedeny do praxe - Fiers, 1996; Cooper & Gray, 2001; Lewis-Byers a spol., 2002; Bale a spol., 2004
- Speciální výrobky pro péči o kůži - čisticí prostředky a bariérové krémy pro dospělé

Protocol example

3M™ Cavilon™ Skin Care Products Application Guide – Incontinence

Skin Condition		3M™ Cavilon™ Durable Barrier Cream	3M™ Cavilon™ No Sting Barrier Film
Normal intact elderly skin No incontinence		As required	
Faecal and/or urinary incontinence Intact skin		Daily application	
Faecal and/or urinary incontinence Erythema or moderate dermatitis but no broken areas of skin		Every third wash	72 hours
Faecal and/or urinary incontinence Severe dermatitis			24 to 48 hours
Faecal and/or urinary incontinence Excoriated weeping skin			24 to 48 hours
Peri-wound skin Pressure ulcers, grade II / III			At each dressing change

Cavilon™

- Patentovaný čistící prostředek na pokožku – používaný na očištění kůže od stolice, moče a tělesných tekutin. Aplikuje se přímo na kůži nebo se nanáší pomocí měkké tkaniny. Ponechá se na místě 30-60 sekund a šetrně se otře
- Cavilon™ Durable Barrier Cream – trvanlivý bariérový krém chrání pokožku před působením tělesných tekutin. Malé množství se nanáší až 3krát denně
- Cavilon™ No Sting Barrier Film – nedráždivý bariérový film chrání poškozenou kůži před drážděním tělesnými tekutinami. Aplikuje se na postižené místo každých 24-48hodin. Schne rychle.

Vliv nového protokolu péče o kůži s použitím výrobku Cavilon u pacientů v pečovatelských domovech (Bale a spol. 2004)

- Uspořádání studie - před intervencí a po ní
- Byli zahrnuti všichni pacienti a všichni pracovníci šesti sanatorií pečujících o staré lidi
- Dvě zařízení (2 a 3) byla náhodně vybrána pro podrobnější hodnocení
- Data o stavu kůže pacientů byla shromažďována před intervencí a po ní, dále údaje o praxi personálu při poskytování péče o kůži a o používání prostředků pro péči o kůži

Metodika

- Byly pozorovány zdravotní sestry a ostatní pečující personál při očišťování pacientů po inkontinentních epizodách, jak takový zákrok provádějí s ohledem na péči o pokožku
- Délka doby, po níž zákrok trval se zaznamenávala spolu s prostředky péče o pokožku (což zahrnovalo i omytí a usušení kůže, aplikaci bariérového krému, prohlídku kůže, zda na ní nejsou známky poškození, výměna prádla a polohování pacienta)
- Množství a typ prostředků pro ochranu pokožky se též zaznamenával

Metodika

- Stav kontinence pacienta se zapisoval takto: 'inkontinence moči', 'obojí' nebo 'katetr'
- Zapisovala se přítomnost a stupeň dermatitidy způsobené inkontinencí: 'těžká', 'střední' či 'mírná'
- Dekubity byly zaznamenávány a hodnoceny podle systému EPUAP (stupeň 1-4)

Metodika

Personál všech zařízení byl vyškolen podle podpůrného programu sestávajícího z:

- Přednášky o fyziologii a patofyziologii kůže
- Skupinové diskuse, při níž se zdůraznily a objasnily okruhy, které vykazovaly určitou nejistotu
- Interaktivního semináře, který načrtl protokol, podle něhož se bude postupovat – předvedení nových produktů pro péči o pokožku a určení, jak a kdy se budou používat
- Náplně podepřené rešerší literatury, klinickými návody a skupinovou diskusí (vypracovaná v pilotním zařízení před navržením programu)

Metodika

- Styl provedení vycházel z Cochranových systematických přehledů o účinnosti edukačních akcí na práci zdravotníků (Thompson O'Brien *et al*, 2003a, 2003b)
- Podle závěrů těchto přehledů jsou nejúčinnější ty edukační aktivity a metody výuky směřující ke změně praxe, které se realizují přímo na pracovišti

Metodika

- Každý pacient měl svůj vlastní protokol pro péči o kůži, který byl většinou umístěn vedle jeho postele
- Kůže pacienta se hodnotila co do úrovně poškození pokožky a pacienti pak dostali nové produkty pro péči o pokožku, které vhodně odpovídaly jejich individuálním potřebám

Metodika

- Inkontinentní pacienti s neporušenou kůží nebo jen mírnou dermatitidou způsobenou inkontinencí dostávali čistící prostředek na kůži ve spreji a Cavilon™ Durable Barrier Cream – trvanlivý bariérový krém
- Pacienti se středně těžkou nebo těžkou dermatitidou způsobenou inkontinencí a ti, jejichž kůže praskala, dostali čistící prostředek na kůži ve spreji a Cavilon™ No Sting Barrier Film – nedráždivý bariérový film

Výsledky

- Podrobné posuzování bylo provedeno u celkem 164 pacientů ze 2 zařízení, u 79 před intervencí a u 85 po intervenci
- 49 mužů (29,9%) a 115 žen (70,1%)
- Průměrný věk byl 83,4 roků (SD=8,38)
- Pouze 3% pacientů byla mladších než 70 roků, 72% nad 80 let

Výsledky

- 29,1% pacientů před intervencí vykazovalo pouze inkontinenci moči, 64,4% obojí inkontinenci a 6,3% bylo katetrizováno
- 29,4% pacientů po intervenci mělo močovou inkontinenci, 65,9% obojí inkontinenci a u 4% pacientů byl zaveden katetr
- Populace pacientů si byly velmi podobné co do věku; šlo o velmi staré pacienty s vysokým procentem inkontinence

Výsledky

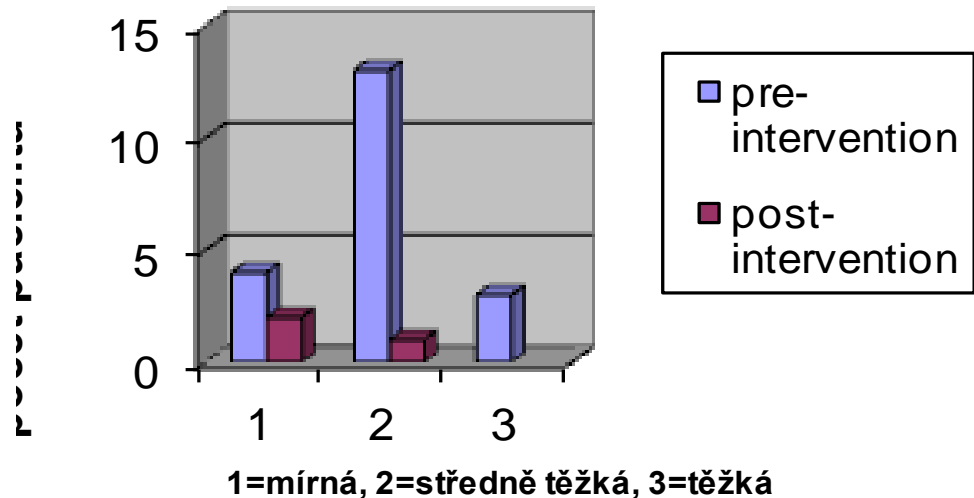
Dodržování nového protokolu péče o kůži

- Po realizaci edukačního programu byl personál i pacienti vyzváni, aby dodržovali nový protokol s používáním nových produktů pro péči o pokožku po dobu tří měsíců
- Kromě jednoho člena/ky personálu všichni přísně dodržovali nový protokol péče

Stav pokožky – dermatitida způsobená inkontinencí

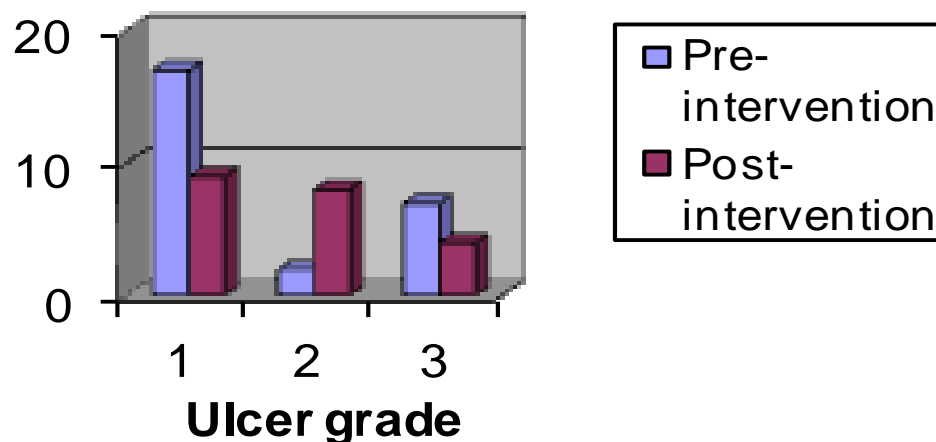
Stav pokožky pacientů po intervenci byl stejný nebo zlepšený

- Po zavedení nového protokolu byl pozorován významně nižší počet dermatitidy vyvolané inkontinencí ($p=0.021$)

Stav pokožky – poškození dekubity

- Klíčové oblasti: hýždě, křížová oblast a sedací hrboly
- Významně klesl počet dekubitů stupně 1 ($p=0.041$)
- Pozornost byla zaměřena speciálně na dekubity stupně 1, protože ty jsou nejčastěji spojovány s problémy inkontinence

Náklady na dobu ošetřovatelské péče a produkty pro ochranu kůže

- Průměrně se ušetřily 4 minuty a 2 sekundy u jednoho pacienta při jednom výkonu
- V průměru docházelo k čištění pokožky pacientů 8,5 krát za 24 hodin
- Znásobením průměrné doby jednoho výkonu počtem provedených výkonů vychází úspora času na 34 minut a 17 sekund u jednoho pacienta za jeden den ($p=0.001$)

Náklady na prostředky a osobní náklady

- Náklady na prostředky **před intervencí** byly propočteny na 13,83 pencí na jednu aplikaci. Znásobením počtem 8,5 výkonů představuje částku **£1.18/pacient/den**
- Náklady na prostředky **po intervencí** byly propočteny na 5 pencí na jednu aplikaci čistícího prostředku, tedy 43 pencí/den. Plus 24p na jednu aplikaci Cavilon DBC, (aplikuje se 2,5 X/den) jsou denní náklady 60 pencí, tedy **£1.03/pacient/den**
- Ošetrovatelská doba byla započítána spolu s náklady na prostředky péče. Bylo propočteno, že náklady před intervencí byly £74.70/jeden pacient/den. Po intervenci tyto náklady klesly na £49,00 na 1 pacienta za 1 den, tedy se ušetřilo £25,70 na 1 pacienta za 1 den. Hlavní část nákladů se ušetřila v podobě ušetření doby ošetrovatelské práce

Závěry studie

- Personál dodržoval nový protokol velmi dobře, došlo jenom k jednomu případu odchýlení, což značí vysokou úspěšnost při jeho realizaci.
- Po zavedení nového protokolu v péči o pokožku podpořeného edukačním programem došlo ke zlepšení stavu pokožky pacientů nebo alespoň k udržení stávajícího. Incidence dermatitidy vyvolané inkontinencí po intervenci významně klesla ($p=0.021$)

Závěry

- Významně rovněž klesl počet dekubitů 1. stupně po intervenci ($p=0.041$)
- Významně se též snížila doba pro poskytování ošetrovatelské péče po intervenci ($p=0.001$)
- Součet úspor nákladů na produkty pro péči o kůži a snížení doby ošetrovatelské péče vykazuje významné snížení celkových nákladů

Závěry

- Inkontinence je běžný klinický problém, který je však nedostatečně diagnostikován, reportován a řešen
- Inkontinence vyvolává dermatitidu u starších lidí, kteří jsou snadněji zranitelní
- Mýdlo porušuje přirozenou ochrannou bariéru kůže, avšak speciální čisticí prostředky na kůži , bariérové krémy a bariérové filmy zvyšují ochranu pokožky

**DĚKUJI
VÁM**